

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/66/2014
Identifikačné číslo spisu:	3709010264
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3709010264.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 10. decembra 2014 v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku v trestnej veci obvineného Q. K. , pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 2 T 140/2009, o dovolaní obvineného Q. K. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Q. K. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 2 T 140/2009 zo dňa 9. septembra 2009 bol obvinený Q. K. uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. a z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 15. januára 2009 asi o 12:30 hod. v Púchove, na mieste medzi mestským parkom na Ulici 1. mája a riekou Váh, po predchádzajúcom spoločnom požívaní alkoholických nápojov, následnom verbálnom kontakte a fyzickom napadnutí, opätovne fyzicky napadol T. K., nar. X.X.XXXX, tak, že ho uchopil za odev, strhol ho na zem a ťahal ho po snehu asi 10 metrov, následne mu kolenami priľahol hrudník a opakovane ho udieral päťami do hlavy, fackal ho, vulgárne mu nadával a vyhrážal sa mu zabitím v prípade, ak mu nedá peniaze a keď mu T. K. peniaze odmietol vydať, zo zadnej časti svojho odevu vytiahol bližšie nestotožnený lovecký nôž o celkovej dĺžke asi 40 cm a dĺžke čepele 25-30 cm, ktorý ostrým priložil na zemi ležiacemu T. K. ku krku a opätovne ho vyzval, aby mu dal peniaze, lebo ho zabije, po čom T. K. otočil nabok a z vrečka teplákov mu odcudzil bankovku nominálnej hodnoty 5,- Eur (150,60 Sk), čím T. K. spôsobil pomliaždenie vlasatej časti hlavy, pomliaždenia a opuch čela vpravo, pomliaždenie a krvný výron pred ľavou ušnicou a pomliaždenie brucha v oblasti rebier obojstranne, čo si vyžiadalo lekárske ošetrenie a v prípade jeho zaradenia do pracovného procesu by si takéto zranenia vyžiadali práceneschopnosť v trvaní 5 dní a tiež odcudzením vecí škodu 5,- Eur (150,60 Sk),

2/ hoci bol dňa 12. marca 2008 Mestskou políciou Púchov pod č. MsP-37/2008 postihnutý za priestupok proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov blokovou pokutou č. 4831442, dňa 2. januára 2009 asi o 19:00 hod. v predajni Billa na Mudroňovej ulici v Púchove odcudzil 0,5 litrovú fľašu alkoholu značky Slovenská borovička v hodnote 3,98 Eur (119,90 Sk) takým spôsobom, že si túto uschoval do vrečka svojej bundy a bez zaplatenia s ňou prešiel cez pokladničnú zónu, kde bol prichytený príslušníkom SBS, čím spoločnosti Billa, s.r.o., Bajkalská 19/A, Bratislava spôsobil odcudzením veci škodu 3,98 Eur (119,90 Sk).

Za to bol obvinený Q. K. odsúdený podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 2 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. bol obvinený pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvinenému bola uložená povinnosť nahradiť škodu poškodenému T. K. vo výške 5 €.

Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009 podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného Q. K. zamietol.

Dňa 23. októbra 2012 Okresnému súdu Považská Bystrica bolo doručené písomné podanie obvineného Q. K. zo dňa 18. októbra 2012 označené ako „žiadosť“, v ktorom tvrdí, že podáva žiadosť o dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky (č. l. 412 spisu). Prostredníctvom obhajcu bolo podanie obvineného Q. K. špecifikované ako dovolanie voči uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009 s uvedením dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, h/, i/ Tr. por.

Dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený odôvodňuje tým, že postupom v prípravnom konaní došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu, keď usvedčujúce dôkazy, na ktoré v odôvodnení rozsudku poukazuje prvostupňový súd, a to svedecká výpoveď poškodeného T. K. a svedka Q. B. boli vykonané pred vznesením obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por., pričom tak poškodený T. K., ako aj Q. B. boli v čase výsluchu opití, ako to vyplýva aj zo znaleckého posudku č. 2/2009 MUDr. Pavla Mičúcha. To, že sa jedná o závažné porušenie práva na obhajobu, preukazuje i tá skutočnosť, že počas konania navrhoval vykonať výsluchy tak poškodeného T. K. ako i svedka Q. B. a to i za použitia detektoru lži, avšak tieto jeho návrhy boli zo strany orgánov činných v trestnom konaní odmietnuté. Podľa dôvodov dovolania je síce pravdou, že títo svedkovia boli vypočutí v konaní pred súdom, ale obvinený sa nemohol v súlade s § 271 ods. 1 Tr. por. k týmto výpovediam náležite vyjadriť. Obvinený dáva do pozornosti, že prvostupňový súd na tieto výsluchy vykonané pri vznesení obvinenia prihliadal, čo vyplýva z odôvodnenia rozsudku. Okrem toho, obvinený poukazuje na to, že v konaní pred súdom, ako i v prípravnom konaní neboli vykonané ním navrhované dôkazy. Žiadal, aby boli zaistené daktyloskopické stopy z bankovky v hodnote 5 €, ktorú mal vziať poškodenému, a tým spáchať zločin lúpeže, taktiež, aby bol vypočutý svedok H., ale najmä, aby sa náležite objasnila otázka zbrane - loveckého noža, ktorým mal ohrozovať poškodeného. Z dokazovania vyplýva, že lovecký nôž sa nepodarilo orgánom činným v trestnom konaní nájsť, a teda orgány činné v trestnom konaní nedokázali jednoznačne objasniť, či obvinený použil voči poškodenému zbraň, čo malo značný význam pri uložení trestu, ako aj posúdení právnej kvalifikácie spáchaného skutku. Obvinený sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého je dôležité, či právo procesnej strany navrhnúť dôkaz, bolo uplatnené aj bezprostredne pred vyhlásením dokazovania za skončené. Z výkladu ustanovenia § 272 ods. 3 Tr. por. podľa názoru obvineného jednoznačne vyplýva, že pokiaľ procesná strana navrhla počas hlavného pojednávania vykonanie dôkazu, má sa za to, že na vykonaní tohto dôkazu trvá a je na súde, či tomuto návrhu vyhovie alebo tento zamietne. Následne je oprávnením súdu, či po zmene skutkového stavu počas hlavného pojednávania pripustí vykonanie dôkazu, ktorý predtým zamietol, pričom sa nevyžaduje, aby procesná strana vykonanie tohto dôkazu opätovne navrhla. Na podporu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený poukazuje na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 4/2010 pod bodom č. 30.

V rámci odôvodnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. poukazuje obvinený na to, že nepodmienečný trest odňatia slobody predstavuje tzv. ultima ratio, čiže posledný možný prostriedok boja spoločnosti voči páchatelom trestných činov. Súd musí pri ukladaní trestu dôkladnejšie zvážiť všetky skutočnosti, ktoré sú požadované v ustanovení § 34 Tr. zák., aby bol páchatelovi uložený spravodlivý a najmä zákonný trest. Táto požiadavka vyplýva napokon i zo samotnej Ústavy Slovenskej republiky, keď v čl. 49 je zakotvené základné pravidlo pre ukládanie trestov, v ktorom je obsiahnutá základná zásada ukládania trestov nulla poena sine lege, čiže nemožno uložiť trest, ktorý zákon nedovoľuje. Podľa názoru obvineného, došlo v jeho prípade k porušeniu tejto základnej zásady, keď mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 11 (jedenásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, ktorý je podľa neho nezákonný, nakoľko pri jeho uložení bolo použité ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák. V tejto súvislosti dáva do pozornosti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, rešpektujúc zásadu curia novit iura, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011-85 zo dňa 28. novembra 2012. Na základe týchto skutočností má za to, že v jeho prípade je naplnený dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., keď mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, nakoľko táto bola zvýšená o 1/3.

V rámci odôvodnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený rozoberá skutkové okolnosti súvisiace so skutkom, ktorý bol kvalifikovaný ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., z pohľadu rozhodnutia súdov v rámci adhézneho konania o nároku poškodeného T. K.. Po rozbere skutkových okolností obvinený tvrdí, že počas súdneho konania nebolo dostatočným a zákonným spôsobom preukázané, že by poškodenému T. K. spôsobil škodu vo výške 5 €. Zo strany prvostupňového súdu došlo k pochybeniu aj v tom, keď neuviedol občianskoprávne ustanovenie, na základe ktorého vznik škody, ako aj jej výšku posúdil. Na základe uvedených skutočností má za to, že v jeho prípade došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., keď prvostupňový rozsudok v spojení s uznesením odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia skutkového stavu a zároveň v ňom absentuje právny predpis, na základe ktorého bol posúdený nárok poškodeného. V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 54/1998 zo dňa 10. septembra 1998.

Obvinený navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd príslušný podľa § 377 Tr. por., preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia a následne podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009 bol porušený zákon v dotknutých ustanoveniach, a to v neprospech obvineného, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009 a tiež rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 2 T 140/2009 zo dňa 9. septembra 2009 zrušil tak vo výroku o vine, ako aj vo výroku o treste a o náhrade škody a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu opätovne prejednal a rozhodol.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Považská Bystrica v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného Q. K. po rozbere jednotlivých dovolacích dôvodov konštatuje, že dovolanie odsúdeného Q. K., právne zastúpeného obhajcom JUDr. Jánom Súkeníkom, je nedôvodné a možno dospieť k záveru, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por. a že dovolanie bolo podané oneskorene, a preto navrhol, aby dovolací súd uznesením na verejnom zasadnutí bez preskúmania veci dovolanie odsúdeného Q. K. odmietol (§ 382 písm. a/, d/ Tr. por.). Vo vyjadrení prokurátor uviedol, že uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009 o zamietnutí odvolania obvineného Q. K. bolo vyhlásené na verejnom zasadnutí v prítomnosti obvineného a jeho obhajcu. Zo súdneho spisu nie je zjavné, kedy bolo doručené obvinenému a jeho obhajcovi. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 5 Tdo 4/2011 zo dňa 27. novembra 2011 podľa § 382 písm. d/ Tr. por. odmietol dovolanie obvineného Q. K. v tejto trestnej veci zo dňa 12. marca 2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.); dospel však k záveru, že nie sú

naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, h/, i/ Tr. por., ktoré boli uvedené v dovolaní.

V súvislosti s námietkou prokurátora dovolací súd dospel k záveru, že obvinený Q. K. podal dovolanie v lehote stanovenej § 370 ods. 1 Tr. por. Je síce pravdou, že spis neobsahuje doručenkú, ktorá by potvrdzovala dátum prevzatia rozhodnutia odvolacieho súdu obvineným a jeho obhajcom, ale dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd - Krajský súd v Trenčíne o odvolaní obvineného Q. K. rozhodol na verejnom zasadnutí dňa 12. novembra 2009, pričom spis bol vrátený súdu prvého stupňa 27. novembra 2009. Za dovolanie treba považovať písomné podanie obvineného Q. K. zo dňa 18. októbra 2012, ktoré bolo doručené súdu prvého stupňa dňa 23. októbra 2012 (č. l. 412 spisu). Je teda nesporné, že obvinený Q. K. doručil dovolanie súdu prvého stupňa ešte predtým ako uplynula lehota troch rokov upravená v § 370 ods. 1 Tr. por. od rozhodnutia odvolacieho súdu. Za tejto situácie absencia doručenky v spise, ktorá by preukazovala dátum doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu obvinenému Q. K., netvorí prekážku pre záver o podaní dovolania obvineným Q. K. v lehote stanovenej § 370 ods. 1 Tr. por.

K ďalšej námietke prokurátora je potrebné uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 5 Tdo 4/2011 zo dňa 27. januára 2011 podľa § 382 písm. d/ Tr. por. dovolanie obvineného Q. K. odmietol. Dovolací súd ale v tomto prípade nepreskúmal dovolanie obvineného meritórne, ale dovolanie odmietol, keďže neboli splnené podmienky dovolania podľa § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1 Tr. por., pričom v prípade obvineného Q. K. neboli splnené zákonné podmienky pre ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 Tr. por. Zo spisu vyplýva, že súd prvého stupňa v súvislosti s konaním o v poradí prvom dovolaní obvineného K. síce skúmal okolnosti rozhodné pre ustanovenie obhajcu v zmysle § 40 ods. 2 Tr. por., ale po negatívnom zistení neustanovil obvinenému Q. K. obhajcu napriek existencii dôvodov povinnej obhajoby v zmysle § 38 ods. 2 písm. a/ Tr. por. Zo súdneho spisu (č. l. 345 - 350) nie je zistiteľný ani postup senátu odvolacieho súdu v zmysle § 373 ods. 4 Tr. por.

Dovolací súd potom v súvislosti s v poradí druhým dovolaním obvineného Q. K. neakceptoval námietky prokurátora, ktoré obsahuje jeho vyjadrenie k dovolaniu obvineného Q. K. a ktoré sa vzťahujú na oneskorenosť dovolania, ako i na rozhodnutie odvolacieho súdu o v poradí prvom dovolaní obvineného Q. K.. Na podklade týchto skutočností potom meritórne preskúmal v poradí druhé dovolanie obvineného Q. K..

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarcia zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie a je teda nevyhnutným prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale aj vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru odvolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podliehalo všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Obvinený Q. K. v okolnostiach prípadu vidí zásadné porušenie jeho práva na obhajobu aj v tom, že neboli vykonané dôkazy, vykonanie ktorých v priebehu konania pred súdom navrhoval.

Dokazovanie je procesný postup súdu upravený Trestným poriadkom, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a jeho následnom hodnotení. Jeho význam spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd ustanovuje skutkový stav v prejednávanej veci, z ktorého potom vychádza a aplikuje naň konkrétnu právnu normu, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá skutočnému stavu veci, a o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, je jednou z najdôležitejších činností súdu v rámci trestného konania, pretože je základným predpokladom pre rozhodnutie súdu vôbec. Súď, čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný návrhmi strán, ani ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie. Teda len súd rozhoduje o tom, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur). Rozhodnutie súdu o vykonaní či nevykonaní určitého dôkazu, však nie je svojvoľné, ale vychádza z dôsledného posúdenia okolností konkrétneho prípadu za súčasnej povinnosti strany, ktorá dôkaz navrhuje, uviesť, ktoré skutočnosti sa majú preukázať, ktoré súd rovnako pri svojich úvahách berie na zreteľ.

V súvislosti s návrhmi obvineného Q. K. na dokazovanie, možno pripustiť, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevenoval náležitú pozornosť dôvodom, pre ktoré nevykonával dôkazy navrhnuté v priebehu konania pred súdom prvého stupňa obvineným Q. K.. Tento nedostatok napravil odvolací súd, ktorý v písomne vyhotovenom rozhodnutí doslova uviedol (str. č. 3):

„...Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že o návrhoch obžalovaného na doplnenie dokazovania v prípravnom konaní, prakticky zhodných s návrhom obžalovaného po podaní obžaloby, bolo vyšetrovateľom rozhodnuté zákonným spôsobom s náležitým odôvodnením. V súlade s názorom vyšetrovateľa aj odvolací súd konštatuje, že zisťovanie stôp na noži nie je možné, pretože nôž sa nenašiel. Bankovka, zaistená v prípravnom konaní, bola kontaminovaná a v konečnom dôsledku okresný súd v čase prejednávania veci nemal žiadnu bankovku k dispozícii, nakoľko zaistená bankovka bola medzičasom vrátená vyšetrovateľom. Ohľadne návrhu na znalecké skúmanie duševného stavu poškodeného a svedka B., ani odvolací súd nezistil skutočnosti odôvodňujúce vykonať toto znalecké dokazovanie. Podľa spisového materiálu sa vyšetrovateľ snažil získať prípadný záznam skutku z kamerového systému v blízkosti miesta činu, avšak taký záznam neexistoval, a preto navrhovaný dôkaz nie je objektívne možné vykonať. Pokiaľ ide o navrhované výsluchy osôb a ich konfrontácie, okrem výsluchu Q. H. boli vypočuté navrhované osoby a okresný súd umožnil obžalovanému vypočúvať tieto osoby. Vypočutie Q. H. nepovažoval ani odvolací súd za potrebné pre rozhodnutie okresného súdu,

nakoľko z vykonaného dokazovania jednoznačne a nepochybne vyplýva, že táto osoba nebola v čase činu na mieste tohto činu.“

Z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, ktoré tvoria jednotu, je teda nesporné, že obvinený Q. K. dostal odpoveď na svoje návrhy na doplnenie dokazovania, pričom odpovede súdov nižšieho stupňa, hlavne súdu odvolacieho, ktoré obsahujú odôvodnenia písomných vyhotovení rozhodnutí, nemožno za žiadnych okolností považovať za arbitrárne.

Dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní návrhu na použitie detektoru lži v súvislosti s výpoveďami poškodeného T. K., ako i svedka Q. B., ktorého sa domáhal obvinený Q. K., treba vychádzať zo súdnej praxe, podľa ktorej výsledky vyšetrenia svedka na polygrafe, tzv. detektore lži, nemožno v trestnom konaní použiť ako dôkaz, pretože podstatou takéhoto vyšetrenia je výsluch svedka ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú trestného činu. V trestnom konaní však možno použiť len tie prostriedky, ktoré svedok poskytol v súlade s príslušným zákonným ustanovením, čo v prípade jeho vyšetrenia (výsluchu) na detektore lži nie je splnené.

Dovolací súd posúdil námietky dovolateľa v tejto časti aj z pohľadu ustanovenia čl. 6 ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe, to znamená, že výkon tohto práva musí rešpektovať zásadu rovnosti a fair procesu, ktorý je riadiacou zásadou čl. 6.

Ani jedno z týchto práv však nie je absolútne v tom smere, že by mu zodpovedala povinnosť súdu vypočuť každého svedka, o ktorého požiadal obžalovaný (rozsudok ESĽP zo dňa 22. apríla 1992, Vidal, rozsudok ESĽP zo dňa 26. marca 1996, Doorson), hoci spresnil, že pri odmietnutí žiadosti o vypočutie svedkov navrhnutých obžalovaným by mal vnútroštátny súd uviesť dôvody svojho odmietnutia (rozsudok ESĽP zo dňa 22. apríla 1992, Vidal).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) viackrát potvrdil toto oprávnenie všeobecných súdov, keď rozhodol, že „Prináleží zásadne vnútroštátnemu súdu rozhodnúť o nutnosti alebo vhodnosti predvolať svedka. Len výnimočné okolnosti by mohli viesť súd k záveru, že je nezlučiteľné s čl. 6 Dohovoru, ak by určitá osoba nebola vypočutá ako svedok.“ (napr. rozsudok Bricomt v. Belgicko zo dňa 7. júla 1989, séria A, č. 158, § 89; podobne aj rozsudok Engel a spol. v. Holandsko zo dňa 8. júna 1976, séria A, č. 22, § 81).

Z viacerých rozhodnutí ESĽP vyplýva, že právo dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech, môže byť obmedzené vnútroštátnymi súdnymi orgánmi a nepovažujú ich výpovede za významné z pohľadu viny obžalovaného, resp. ak už nemajú význam pre zistenie pravdy (napr. Pisano v. Taliansko).

Judikatura ESĽP týkajúca sa čl. 6 ods. 3 písm. d/ dohovoru je preto jednoznačná v konštatovaní, že z neho nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchov svedkov). V dôsledku toho odmietnutie žiadosti obžalovaného o vykonanie dôkazov v trestnom konaní nezakladá samo o sebe (ipso facto) porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d/ dohovoru, pokiaľ toto odmietnutie súd náležite odôvodní.

Ďalší argument obvineného Q. K., ktorým odôvodňuje dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. spočívajúci v tom, že svedecké výpovede poškodeného T. K. a svedka Q. B. boli vykonané pred vznesením obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por., nezodpovedá skutočnosti.

Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obvinenému Q. K. bolo vznesené obvinenie pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. povereným príslušníkom Policajného zboru dňa 12. januára 2009, pričom

uznesenie v rovnaký deň aj obvinený prevzal a dňa 15. januára 2009 vyšetrovateľ Policajného zboru vzniesol obvinenému Q. K. obvinenie za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a toto uznesenie obvinený Q. K. prevzal dňa 16. januára 2009.

Svedok - poškodený T. K. bol síce prvýkrát vypočutý dňa 15. januára 2009, ale potom bol znovu vypočutý dňa 6. mája 2009 už v prítomnosti obhajcu obvineného Q. K.. Dňa 16. januára 2009 bola vykonaná konfrontácia medzi obvineným Q. K. a svedkom - poškodeným T. K.. Rovnako svedok Q. B. bol prvýkrát vypočutý dňa 15. januára 2009 a druhýkrát bol vypočutý už v prítomnosti obhajcu obvineného Q. K. dňa 7. mája 2009. Dňa 11. mája 2009 bola vykonaná konfrontácia medzi obvineným Q. K. a svedkom Q. B. v prítomnosti obhajcu obvineného Q. K.. Uvedené objektívne fakty vyplývajúce z vyšetrovacieho spisu nepotvrdzujú argumentáciu obvineného Q. K., ktorou odôvodňuje porušenie svojho práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Dovolací súd k tejto časti dovolania uzatvára, že postupom súdu prvého stupňa a postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného Q. K. zásadným spôsobom, ale ani iným spôsobom a nedošlo ani k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

K dovolacej námietke v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Po prieskume rozhodnutí súdov nižšieho stupňa dovolací súd zistil, že pri ukladaní druhu a výmere trestu obvinenému Q. K. nedošlo k žiadnemu pochybeniu. Obvinenému bol uložený trest v zákonom stanovenej trestnej sadzbe. Súdny nižšieho stupňa rozhodovali o druhu a výmere trestu obvinenému Q. K. ešte pred rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 106/2011, keď Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol dňa 28. novembra 2012. Súdny nižšieho stupňa v čase, keď rozhodovali o výmere trestu obvinenému Q. K., správne aplikovali ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa. Námietka dovolateľa vo vzťahu k uloženiu primeraného trestu nie je dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. dovolací súd konštatuje, že nezistil žiadne pochybenia súdov nižšieho stupňa, ktoré by odôvodňovali záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolací súd uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať je, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenie urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i k hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Po analýze dovolania obvineného Q. K. dovolací súd ustálil, že vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený uplatnil výlučne námietky, ktorými zjavne vybočil z deklarovaného dovolacieho dôvodu. Jeho námietky smerujú proti spôsobu hodnotenia dôkazov a správnosti skutkových zistení súdmi nižšieho stupňa vo vzťahu k rozhodnutiu o nároku poškodeného. V podstate spochybňuje súdmi ustálený skutkový stav a predkladá dovolaciemu súdu vlastné hodnotenie vykonaných dôkazov a následne predkladá vlastnú verziu skutku založenú na inom, pre neho priaznivom hodnotení dôkazov. Skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa si neosvojili hodnotenie dôkazov podľa predstáv obvineného, nie je naplnením zákonného dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. V trestnej veci obvineného Q. K. to teda znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutky tak, ako sú uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými skutkovými závermi sa stotožnil zjavne aj odvolací súd.

Je síce pravdou, že súdy nižšieho stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí neuviedli právnu normu iného, mimotrestného právneho predpisu, ktorá skutočnosť však nie je dôvodom pre záver o porušení zákona v neprospech obvineného Q. K.. Z okolností prípadu je totiž nesporné, že obvinený Q. K. zodpovedá za škodu spôsobenú poškodenému T. K. v súlade s ustanovením § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd na tomto mieste pripomína, že bolo povinnosťou súdov nižšieho stupňa zaviazat' obvineného k povinnosti nahradiť škodu poškodenému, pretože túto povinnosť mu s poukazom na okolnosti prípadu a obsah skutkovej vety výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa ukladá ustanovenie § 287 ods. 1 Tr. por.

Dovolanie má byť len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti rozhodnutia, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia „odvolacia“ inštancia.

V týchto súvislostiach dovolací súd uzatvára, že skutkové okolnosti obsiahnuté v opise skutkov rozsudku súdu prvého stupňa poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov skutkových podstat zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s použitím § 138 písm. a/ Tr. zák. a prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák., z ktorého zločinu a prečinu bol obvinený Q. K. uznaný za vinného.

Obvinený Q. K. sa vo svojom návrhu v písomných dôvodoch dovolania domáha zrušenia výroku o vine, ako aj výroku o treste a o náhrade škody rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 2 T 140/2009 zo dňa 9. septembra 2009, ako i zrušenia uznesenia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 76/2009 zo dňa 12. novembra 2009. Rozsudok súdu prvého stupňa ale obsahuje dva výroky o vine, pretože obvinený Q. K. bol uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s použitím § 138 písm. a/ Tr. zák., ale i z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že odôvodnenie dovolania neobsahuje žiadnu dovoláciu námietku vo vzťahu ku skutku, ktorý bol právne kvalifikovaný ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. a táto časť rozhodnutia súdu prvého stupňa v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu dovolaním obvineného Q. K. napadnutá nebola.

Z uvedených dôvodov je zjavné, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania

podľa § 371 ods. 1 písm. c/, h/, i/ Tr. por. uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Q. K. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.